
O B S A H

Předmluva	5
Úvod	7
Podzim	15
1. Pojď dál, začínáme	19
2. Kolem nás je mnoho zajímavých věcí	23
3. O malém bobrovi, který našel přátele	27
4. Hurá, sklízíme úrodu!	33
5. Hurá, už je podzim!	37
6. Stromy jsou jako my	43
7. Stromy jsou krásné!	47
8. Co spadne do země, vyroste	51
9. Ahoj, starý strome!	55
10. Zahřeji tě, když ti bude zima!	59
11. Svatý Martin	65
Zima	69
12. Světlo, sviť	73
13. Zelený věneček ze zelených větviček	77
14. Mikuláš pomáhá a co má, rozdává	81
15. Jak se budeš jmenovat, ovečko?	85
16. Proč jsi vyšla, hvězdičko?	91
17. Hvězda svítí nad Betlémem	95
18. Nosím královskou korunu	99
19. Sněží, sněží, mráz kolem běží	101
20. Když sněhová vločka tančí	105
21. O šťastné sněhové vločce	109
22. Stopy ve sněhu	113
23. Sněhulák	119
Jaro	125
24. Hřej, sluníčko, hřej	129
25. Všechno raší, všechno pučí, jaro je tady	133
26. Květinka rozkvete, dobře je na světě	137
27. Barevný motýl	141
28. Kdopak se to líhne z vajíčka?	145
29. Potřebuji hnízdečko	151
30. O malém kosovi, který vypadl z hnízda	157
31. Kříž vypravuje o životě	161
32. Velikonoce, svátky nového života	165
Léto	169
33. Dej pozor, abys mi neublížil	173
34. Mám kořeny, a přesto mohu létat	179
35. Nenápadná krása	183
36. Leť, beruško zlatá	187
37. Na naší louce všechno kvete	191
38. Podívej, takové malé semínko	195
39. Vodu, vodu, potřebujeme vodu!	199
40. Bůh nám dává překrásný svět	203
41. Ať tě provází požehnání	209
Použitá literatura	213

11. SVATÝ MARTIN

Když se dny krátí a noci jsou stále delší, vyhledávají lidé nejen reálné světlo a teplo, které svítí a hřeje, ale také světlo, které prosvítí a zahřeje jejich srdce. Lidé mívají v tu dobu k sobě blíž. Setkávají se, vyprávějí si příběhy o světle a dobrých lidech a rozmanitým způsobem v lidových obyčejích a zvycích prožívají sounáležitost.

Ve školách se vyrábějí lucerny, zdobí svíce, pořádají lampiónové průvody a mnohdy je nešetrně zdůrazňován také extrémní projev této potřeby sounáležitosti – slavení halloweenu, kdy se děti oblékají do strašidelných kostýmů a chodí od domu k domu s pořekadlem „Koledu, koledu, nebo vám něco provedu“. Vedle tohoto komerčí podporovaného svátku však můžeme s důvěrou postavit celý zástup světců a příběh o svatém Martinovi, kterého si připomínáme 11. listopadu, je jedním z nich.

I když dětem může být postava světce ještě vzdálená, intuitivně rozumí jeho ideálu a jsou schopny zachytit, že je to někdo, kdo se s lidmi dělí o teplo a o blízkost. V setkání se pokusíme pomoci jednoduchých slov a gest přiblížit dětem i dospělým legendu, která vypráví o tom, jak se Martin rozdělil o svůj plášť. Pokud se nám podaří zapojit děti do vyprávění, dostanou prostor tuto událost znovu prožít a možná i dospělým tento způsob vyprávění legendy lépe a v původní formě přiblíží postavu světce. Přitom nejde o to, kdy a jak se co stalo a zda Martin daroval celý plášť nebo jen jeho polovinu. Mnohem více jde o velikost jeho srdce, které vidí nouzi a snaží se ji všemi svými silami zmírnit tam, kde se s ní setkává.

Cílem zodpovědné výchovy přitom není výchova k nerefektovanému rozdávání všeho, ale ke schopnosti rozhodovat se pro dobro pro sebe a své bližní. Často už malé děti hledají příklady, které jim ukazují, co to znamená jednat s láskou.

Když na konci setkání malý Filip, pro kterého bylo těžké něco ze svých hraček půjčit nebo ze svých sladkostí něco darovat, podal svému kamarádovi kousek žvýkačky a řekl: „Teď se raduje svatý Martin,“ jeho kamarád odpověděl: „A já se raduji ještě víc!“

- dřevěné kostky
- šátky
- červený plášť
- dřevěný meč
- zvonek s jemným zvukem
- svíce a zápalky
- čajové svíce ve skleničce

1. Společně začínáme

Zapíváme píseň, kterou děti znají, a postavíme se do kruhu.

2. Společně poznáváme svět

Dnes společně postavíme hradby kolem velkého města.
Postavíme se pevně vedle sebe a podáme si ruce.

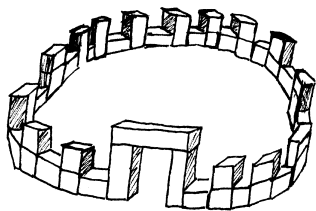
Přitom zpíváme:

hudba: Franz Kett
český text: Pavel Svoboda podle Franze Ketta

Po - sta - ví - me hrad - by, po - sta - ví - me hrad - by,
pevné hradby z ka - me - ní, pevné hradby z ka - me - ní.

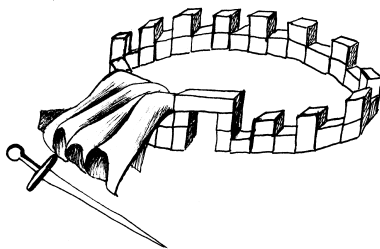
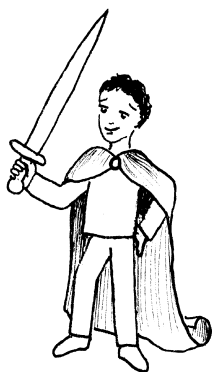

Kdo chce, může se projít „před hradbami za městem“ nebo se procházet „za hradbami ve městě“.

Činnost pomáhá děti vtáhnout do děje příběhu a identifikovat se s postavou hlavního hrdiny. Síla a moc, kterou vyjadřuje plášť a meč, může být pro některé děti tak silná, že ji neunesou a budou se projevovat příliš hlučně nebo příliš plaše.

Je to pro rodiče o důvod více k zamyšlení se nad povahou a nad dispozicemi konkrétního dítěte.

Přítom obměňujeme slova písně a zpíváme:

Před tebou jsou hradby, před tebou jsou hradby, pevné hradby z kamení, pevné hradby z kamení.

Nebo:

Ochrání tě hradby, ochrání tě hradby, pevné hradby z kamení, pevné hradby z kamení.

Z kostek postavíme po obvodu kruhu hradby a na jednom místě vytvoříme bránu.

Hradby chrání město. Lidé mohou do města vejít a z města zase vyjít jen branou. Za hradbami stojí domy. Každá rodina má svůj dům nebo byt a mezi domy vedou cesty.

Ze šátků nebo kostek může každý jeden po druhému vytvořit uvnitř „hradeb města“ obraz svého domu.

Přítom zpíváme obměněná slova písně:

Uvnitř stojí domy, uvnitř stojí domy, pěkné místo k bydlení, pěkné místo k bydlení.

Vyzveme jedno dítě, ať se postaví a zavře oči. Pomalu je oblečeme do pláště a vyzveme je, ať oči otevře a projde se. Dítě společně chválíme, povzbuzujeme a zatleskáme mu. Pak mu ještě přidáme do ruky dřevěný meč.

Děti se střídají a jedno druhému obléká plášť a předává meč. Do činnosti se mohou zapojit i dospělí.

Je dobré mít plášť, zvlášť, když je člověk venku sám a je mu zima. Je také dobré mít zbraň, když je člověk venku a kolem něj je nejistota a neznámý prostor.

Plášť přehodíme přes dřevěné kostky někde k blízkosti brány a meč položíme vedle něj.

Povíme si příběh o tom, jaké to je, když je někdo za branami a všichni se k němu otáčejí zády a o tom, jaké to je, když je někdo uvnitř, obklopen druhými a je mu teplo. Povíme si příběh o člověku, který dobře věděl, jak těžký je život venku a jak je důležité mít meč i plášť. Byl totiž voják.

Byl večer. Mrzlo. Lidé, kteří měli ve městě svůj dům nebo svůj byt a v něm kamna, měli štěstí, protože měli kousek tepla. Jeden člověk ale neměl střechu nad hlavou. Jel temnou nocí směrem k městu, kde si chtěl najít nocleh, ohřát se a odpočnout si.

Jel na koni, jel rychle a jmenoval se Martin. Nebylo mu zima, protože měl na sobě velký, teplý plášť. Plášť byl teplý, chránil před mrazem a hřál. Hřál Martina, který ujížděl k branám města.

Napodobíme cval koně.

Najednou se kůň zastavil. Co se stalo? Koho uviděl? Na zemi se krčil člověk a třásl se mrazem.

Natahoval ruce a šeptal: „Jsem chudý a je mi zima. Nemám, kde bydlet.“

Můžeme všichni natáhnout ruce a zopakovat slova: „Jsem chudý a je mi zima. Nemám, kde bydlet.“

Martinovi ho bylo líto.

Pomyslel si: „Ubohý člověk v takovém mrazu. Musím mu něco dát! Ale nemám nic k jídlu ani pro sebe a nemám ani peníze. Co mám dělat?“

„Je mi zima.“ opakoval ubohý člověk.

Můžeme znovu zopakovat slova: „Je mi zima.“

Martin si sundal z ramen teplý plášť. „O ten se s tebou rozdělím, ať se zahřeješ!“

Vezmeme plášť a vždy dítě a dospělého do něj zabalíme. Vychutnáváme si, jak je pod látkou příjemně. Až se všichni vystřídají, vezmeme do ruky meč.

Martin vytáhl meč a plášť roztrhl na dvě poloviny.

Plášť položíme zpět do obrazu a meč položíme na něj.

Martin pak vjel do města a přenocoval u dobrých lidí.

Napodobíme cval koně, který najednou utichne.

Byla tma, byla noc, Martin byl unavený a usnul. Spal a zdál se mu sen.

Cinkneme na zvonek a vypravujeme dál.

Zdalo se mu o cestě, o koni, o plášti a o ubohém chudém člověku. Podíval se na něj a jeho obličej se mu před očima najednou proměnil.

Zapálíme svíci a postavíme ji na plášť.

Nebyl to ubohý chudý muž. Byl to Ježíš a Martin uslyšel, jak mu říká: „Martine, ty ses se mnou rozdělil. Kdo se umí rozdělit s druhým člověkem, dělí se také se mnou.“ Ten, kdo se rozdělí, dostává mnohem víc, než daroval. Když se Martin probudil, byl šťastný.

Šťěstí, to je velká věc.

3. Něco nového vytváříme

Každý si může dekoračním materiálem ozdobit a dotvořit obraz svého domu.

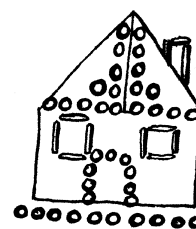
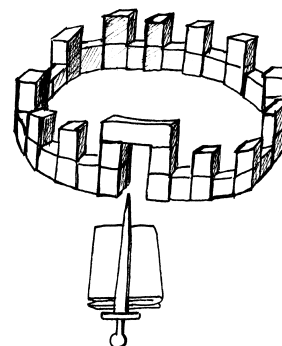
4. Volná hra a příležitost k rozhovoru

Dospělí mohou diskutovat o těchto otázkách:

- V čem vás legenda o svatém Martinovi oslovila?
- O co se dítě umí rozdělit a o co ne?
- Ve kterých situacích se cítí být „za hradbami“ a ve kterých „před hradbami“?
- Co si myslíte o tom, že v některých situacích člověk nemůže dát opravdu vše, co má?

5. Tancujeme a zpíváme

Od velké svíce zapalujeme čajové svíce ve skleničkách a děti si je mohou pokládat do obrazu svých domů.

6. Loučíme se

Zazpíváme píseň z úvodu setkání a rozloučíme se slovy:

Svatý Martin má dobré srdce. I potmě uviděl nouzi ubohého člověka a bylo mu ho líto. Rozdělil se s ním o to, co měl. Protože neměl ani jídlo, ani peníze, daroval mu svůj plášť, který jej samotného chránil před mrazem a zimou.

**Dobrý Bože,
pomáhej všem lidem, velkým i malým, bohatým i chudým, aby se dokázali rozdělit o to, co mohou dát. Daruj nám dobré srdce.
Amen.**

„Rozdělíme se“ o pozdrav a rozejdeme se domů. Děti si mohou odnést čajovou svíci, která svítí v obraze jejich domu.